

Nhập môn công nghệ phần mềm Kiểm thử phần mềm

GV: ThS. Ngô Tiến Đức

Nội dung chính

- Chất lượng phần mềm
- Nhóm SQA
- Kiểm thử
- Kiểm thử phi thực thi
- Kiểm thử thực thi

Chất lượng phần mềm

- Phần mềm "xuất sắc"?
- Chất lượng phần mềm thể hiện ở khả năng đáp ứng yêu cầu
- Người làm phần mềm có trách nhiệm đảm bảo phần mềm chạy đúng
- -> Chất lượng phần mềm phải được đảm bảo ngay từ đầu

Nhóm SQA (1)

Thành viên nhóm SQA (đảm bảo chất lượng phần mềm):

- Đảm bảo các thành viên phát triển phần mềm đều làm việc với chất lượng cao:
 - Tại cuối mỗi workflow
 - Tới khi sản phẩm hoàn thiện
- Đảm bảo quy trình làm việc (VD: đáp ứng các chuẩn)

Nhóm SQA (2)

Quản lý nhóm SQA:

- Độc lập với nhóm phát triển phần mềm
- Không nhóm nào có quyền cấp trên

Nhóm SQA (3)

- Quản lý cấp cao của cả 2 nhóm mới có quyền quyết định:
 - Bàn giao sản phẩm đúng thời hạn nhưng có lỗi
 - Kiểm thử thêm và bàn giao trễ
- Quyết định phải dựa trên lợi ích của khách hàng và công ty

Kiểm thử (1)

"V & V":

- Verification (xác minh): Cuối workflow
 - Kiểm tra tính đúng đắn và tương thích
- Validation (xác nhận): Cuối dự án
 - Kiểm tra đúng yêu cầu

Kiểm thử (2)

2 dạng kiểm thử:

- Kiểm thử phi thực thi (Non-Execution-Based Testing)
- Kiểm thử thực thi (Execution-Based Testing)

Kiểm thử phi thực thi (1)

- Nguyên tắc:
 - Không tự đánh giá sản phẩm của chính mình
 - Dựa trên sức mạnh tổng hợp của nhóm
- Hai phương pháp:
 - Walkthrough (rà soát)
 - Inspection (thẩm định)

Kiểm thử phi thực thi (2)

Walkthrough: Nhóm 4-6 người

- Đại diện của workflow hiện tại và tiếp theo
- Đại diện nhóm SQA <- phụ trách (chair)
- Các thành viên đọc trước tài liệu và chuẩn bị danh sách:
 - Các vấn đề chưa hiểu
 - Các vấn đề có vẻ không đúng

Kiểm thử phi thực thi (3)

Walkthrough: Phát hiện lỗi, không sửa lỗi!

- Kéo dài không quá 2 giờ
- Sửa lỗi ngay lúc đó không đảm bảo hiệu quả
- Không phải mọi vấn đề nêu ra đều là lỗi
- -> Tập trung vào tài liệu, không phải người tham gia
- -> Không sử dụng để đánh giá năng suất làm việc

Kiểm thử phi thực thi (4)

Inspection: 4 thành viên

- Người điều hành (moderator)
- Một đại diện workflow hiện tại
- Một đại diện workflow tiếp theo
- Một đại diện nhóm SQA

Kiểm thử phi thực thi (5)

Inspection: 5 bước

- Overview: Giới thiệu và phát tài liệu thẩm định tới các thành viên
- Preparation: Đọc hiểu tài liệu và xem xét danh sách lỗi từ các dự án trước
- Walkthrough: Rà soát lại tài liệu
- Rework: Sửa lỗi
- Follow-up: Moderator kiểm duyệt lại lần cuối

Kiểm thử phi thực thi (6)

Inspection: Danh sách lỗi

- "Checklist of potential faults"
- Thống kê lỗi:
 - Theo mức độ nghiêm trọng: "Major" hay "minor"
 - Theo kiểu lỗi

Kiểm thử phi thực thi (7)

Inspection: Thống kê lỗi

- So sánh tỉ lệ lỗi với các dự án trước
- Nếu số lỗi của một artifact nhiều bất thường -> cân nhắc làm lại từ đầu
- Bảo lưu số liệu cho workflow kế tiếp
- Không sử dụng để đánh giá năng suất làm việc: "Kill the goose that lays the golden eggs"

Kiểm thử phi thực thi (8)

- Tác dụng: Phát hiện lỗi sớm
- Tìm được nhiều lỗi hơn chứng tỏ:
 - Đội rà soát/thẩm định làm việc hiệu quả hơn?
 - Đội code làm việc kém đi?

Kiểm thử thực thi (1)

- Nguyên lý Dijkstra (1972): "Program testing can be a very effective way to show the presence of bugs, but it is hopelessly inadequate for showing their absence."
- Có những công ty dành đến 50% chi phí dự án cho kiểm thử, nhưng sản phẩm khi bàn giao vẫn có lỗi

Kiểm thử thực thi (2)

Các trường hợp kiểm thử (test case):

- Viết trước khi có code và lưu lại sau khi kiểm thử
- Cấu trúc:
 - Tập dữ liệu đầu vào
 - Kịch bản các thao tác thực hiện
 - Kết quả mong đợi

Kiểm thử thực thi (3)

Những vấn đề cần kiểm thử:

- Correctness Tính đúng đắn
- Utility Tính hữu dụng
- Reliability Tính tin cậy
- Robustness Tính ổn định
- Performance Tính hiệu quả

Kiểm thử thực thi (4)

Correctness: Phần mềm thỏa mãn các yêu cầu

- Độc lập với sử dụng tài nguyên máy tính
- Đầu vào và đầu ra giống như trong tài liệu đặc tả
- -> Kỹ thuật: Black-box testing

Kiểm thử thực thi (5)

Utility: Mức độ sản phẩm đáp ứng nhu cầu của người dùng

- Dễ sử dụng
- Chức năng cần thiết
- Giá chấp nhận được

Kiểm thử thực thi (6)

Reliability: Tần suất lỗi và độ nghiêm trọng ở mức chấp nhận được

- Thời gian trung bình giữa 2 lần lỗi liên tiếp
- Thời gian trung bình để sửa 1 lỗi
- Chi phí và thời gian để khắc phục hậu quả của lỗi

Kiểm thử thực thi (7)

Robustness: Khả năng chống lỗi

- Phạm vi môi trường để sản phẩm có thể hoạt động ổn định là rộng
- Không được có lỗi khi đầu vào hợp lệ
- Không gặp sự cố khi hoạt động ngoài phạm vi môi trường

Kiểm thử thực thi (8)

Performance: Mức độ tiêu tốn tài nguyên

- Đáp ứng các ràng buộc về bộ nhớ và thời gian
- Vấn đề tối ưu phần mềm

Kiểm thử thực thi (9)

Ai là người thực hiện kiểm thử thực thi?

- "Programming is constructive, testing is destructive"
- -> Lập trình viên không nên kiểm thử code của chính mình
- Lập trình viên kiểm thử tài liệu
- Tester kiểm thử code
- Lập trình viên sửa lỗi và kiểm tra lại

Bài tập về nhà

Trả lời câu hỏi từ 41 đến 50 trong ngân hàng câu hỏi thi

Tài liệu tham khảo

- Stephen R. Schach. *Object-Oriented and Classical Software Engineering*. 8th Edition, WCB/McGraw-Hill, 2010
- T. Đ. Quế, N. M. Hùng. *Bài giảng Nhập môn công nghệ phần mềm*. HVCNBCVT, 2020